

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیت اللہ سید محمد مهدی میر باقری

شناسنامه

رزق‌های محرم (۲) - زیارت و شفاعت

آیت الله سید محمد مهدی میر باقری

تعداد جلسات: ۳ گفتار

تاریخ جلسات: محرم سال ۱۳۹۲

مکان جلسات: حرم مطهر حضرت معصومه

تنظیم گفتارها از سایت <https://mirbaqeri.ir>

گردآورنده: حجت الاسلام خواجه احسنی

صفحه آرایی: محمد فقیهی

فهرست اجمالی

- گفتار ۱: فضیلت زیارت سیدالشهداء ۹
- گفتار ۲: حقیقت زیارت و آداب آن ۱۹
- گفتار ۳: اقسام و آثار شفاعت (طهارت، هدایت، استقامت، ترفیع) ۲۹

فهرست تفصیلی

- گفتار ۱: فضیلت زیارت سیدالشهداء ۹
- زیارت سید الشهداء، یک رزق استثنائی ۱۱
- اهمیت زمین کربلا ۱۱
- ثواب زیارت سید الشهداء ۱۲
- حداقل زیارت ۱۴
- ثواب کشته شدن در راه زیارت سید الشهداء ۱۵
- مذمت تارک زیارت سید الشهداء ۱۶
- حقیقت زیارت ۱۷
- گفتار ۲: حقیقت زیارت و آداب آن ۱۹
- شمه ای از برکات زیارت سید الشهداء ۲۱
- چیستی زیارت ۲۲
- زائر، آماده ابتلاء است ۲۴
- ضروریات اولیه زیارت ۲۵
- امام، باب حطة امت اسلام ۲۷
- تبری، رکن اساسی زیارت ۲۸
- گفتار ۳: اقسام و آثار شفاعت (طهارت، هدایت، استقامت، ترفیع) ۲۹
- شفاعت خاص امام حسین، رزقی عاشورائی ۳۱
- شفاعت طهارت ۳۱
- شفاعت هدایت ۳۴
- شفاعت استقامت ۳۵
- شفاعت ترفیع ۳۶
- شفاعت مومن از دیگران ۳۸

گفتار
۱

فضیلت زیارت سیدالشهداء

آن چه پیش رو دارید چکیده سخنرانی حجت الاسلام و المسلمین میرباقری در شب هفتم محرم الحرام ۱۴۳۵ در حرم حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها می باشد. در این جلسه ایشان با بیان فضیلت های بسیار عظیمی که در مورد زیارت سید الشهداء در روایات آمده است، علت دشواری باور این همه رحمت و عظمت را بخل انسان دانستند و تأکید کردند ناتوانی ما در درك رحمت بی منتهای خدای متعال، موجب اعجاب انسان از این رحمت عظیم می شود. ایشان در ادامه با اشاره به حقیقت زیارت، مقصد زائر را خدای متعال ذکر کردند و گفتند زائر برای رسیدن به این مقصد با اصل صراط سیر می کند.

سخن در مورد ارزاق خاصی بود که از طریق امام حسین علیه السلام برای مؤمنین و بلکه تمام جهان خلقت، از طرف خداوند متعال نازل شده است، که یکی از آنها رزق بکاء بر سید الشهداء بود.

زیارت سید الشهداء، یک رزق استثنائی

یکی از رزق‌هایی که از مدخل عاشورا نصیب دوستان اهل بیت شده و جزو رزق‌های استثنائی است، زیارت امام حسین است که شاید تنوع آثار و برکات و ثواب‌هایی که برای این زیارت نقل شده برای هیچ مستحب دیگری حتی بکاء، نقل نشده است.

اهمیت زمین کربلا

چنانکه در روایات آمده است، خانه ای که در آن ذکر خدا و تلاوت قرآن انجام شود، مانند ستاره برای اهل آسمان درخشش داشته و ملائکه به آن نازل می شوند، و بالعکس اگر خانه ای محل گناه و معصیت باشد محل سکونت شیطان خواهد بود لذا در روایت داریم که «الْبَيْتُ الَّذِي يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ وَيَذْكُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهِ تَكْثُرُ بَرَكَتُهُ وَ تَحْضُرُهُ الْمَلَائِكَةُ وَ تَهْجُرُهُ الشَّيَاطِينُ وَيُضِيءُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُضِيءُ

الْكَوَاكِبُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ وَإِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي لَا يَقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ وَلَا يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ تَقَلُّ بَرَكَتُهُ وَتَهْجُرُهُ الْمَلَائِكَةُ وَتَحْضُرُهُ الشَّيَاطِينُ»^۱

محیط کربلا نیز از زمانی که سید الشهداء این عبادت عظیم و استثنائی را در آن انجام دادند، محل ظهور حقایق و توجه خدای متعال و حضور رحمت خدا گردید به نحوی که انبیاء و ملائک و اهل سماوات، فوج فوج دائماً اذن گرفته و به زیارت کربلا می‌آیند. و چنانکه در روایت صفوان جمال از امام صادق آمده است که حضرت فرمودند در هر شب جمعه خدا به همراه تمام انبیاء و تمام ملائکه و تمام اوصیاء و ائمه، حسین علیه السلام را زیارت می‌کنند^۲ که بیانگر اهمیت آن مکان مقدس است.

ثواب زیارت سید الشهداء

تعبیر روایات در خصوص زیارت سیدالشهداء فوق العاده است، و از آن با عنوان محبوبترین عمل و بالاترین عمل یاد شده است که داریم «أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ»^۳ و بسیاری از

۱. کافی، ج ۲، ص ۶۱۰

۲. کامل الزیارات، ص ۱۱۳

۳. کامل الزیارات، ص ۱۴۶

روایات نیز ثواب زیارت حسین علیه السلام را با ثواب هفتاد هزار حج مقایسه کرده است؛ ثواب خود حج غیر قابل تصور است، چنانکه پیامبر فرمود اگر به اندازه کوه ابوقییس هم طلای سرخ در راه خدا انفاق شود؛ باز هم برابری با ثوابی که در حج نهفته است نمی کند^۱ و چنانکه در روایت است در بدترین حالت و اگر حاجی برای سیاحت هم رفته باشد، خداوند مال و اهلش را برایش حفظ می کند تا او بازگردد، و در بالاترین درجه، نه تنها گناهان گذشته حاجی بخشیده می شود، بلکه در آینده نیز در مأمن خداوند قرار می گیرد^۲ و این روایات بدین معناست که در زیارت سیدالشهداء، به اندازه هفتاد هزار حج، ظرفیت سیر به سوی خدا وجود دارد، که این بستگی به حال زائر دارد و اینکه چگونه از این موقعیت استفاده کند.

احادیث فضیلت زیارت سید الشهداء و تعابیر آن فراوان است، چنانکه امام رضا علیه السلام فرمودند زیارت سید الشهداء مانند زیارت

۱. «فَالْتَفَتَ رَسُولُ اللَّهِ ص إِلَى أَبِي قُبَيْسٍ فَقَالَ لَوْ أَنَّ أَبَا قُبَيْسٍ لَكَ زِتَّةٌ ذَهَبَةٌ حَمْرَاءُ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا بَلَغْتَ مَا بَلَغَ الْحَاجُّ»، کافی، ج ۴، ص

۲. کافی، ج ۴، ص ۲۵۹

خداوند فوق عرش اوست^۱ و زائر حسین علیه السلام از گفتگوکنندگان با خدا بالای عرش است^۲ و چنانکه امام صادق فرمودند: زمانی که به حساب اهل محشر رسیدگی می شود، زائر حسین علیه السلام به گفتگوی با رسول خدا مشغول است.

حداقل زیارت

از سدید روایت شده که امام صادق از او پرسیدند آیا جدم حسین را هر روز زیارت می کنی؟ و چون سدید دوری راه را بهانه کرد، حضرت اینگونه دستور زیارت دادند: به بالای بلندی رفته و به چپ و راست نگاه می کنی و آنگاه توجه به قبر حسین علیه السلام کرده و عرض می کنی: «السلام علیک یا ابا عبد الله، السلام علیک و رحمه الله و برکاته» که این مساوی با یک حج و عمره مقبوله است^۳

---

۱. «مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عِ بَسْطَ الْفَرَاتِ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ»، ثواب

الاعمال، ص ۸۵

۲. «مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَانَ مِنْ مُحَدِّثِي اللَّهِ فَوْقَ عَرْشِهِ»،

کامل الزیارات، ص ۱۴۱

۳. کامل الزیارات، ص ۲۸۷

ثواب کشته شدن در راه زیارت سید الشهداء

روایتی طولانی در کامل الزیارات از امام صادق نقل شده است، که مضامین بسیار بلند و عجیبی دارد، و ثوابهایی که در آن ذکر شده آنقدر زیاد است که گاهی باورش سخت است، و این عدم باور به جهت بخلی است که در وجود انسان است و نمی تواند رحمت بی انتهای خداوند را درک کند.

حضرت صادق فرمودند کسی که در نزد قبر حسین علیه السلام کشته شود، با خروج اولین قطره خون از بدنش تمام گناهانش بخشیده می شود، و ملائکه طینت او را شستشو می دهند تا مانند طینت انبیاء پاک گردد، (و این آلودگی طینت بدین جهت است که انسان در عوالم گذشته دارای غفلتهایی بوده که طینتش را دچار ناخالصی کرده است، گرچه به یاد نمی آورد، و این ناخالصی ها قابل تطهیر است، که یکی از راههایش همین شهادت در زیارت سیدالشهداست)، و با این تطهیر آنچه که از طینت اهل کفر با آن مخلوط شده، زدوده می شود، و قلبش توسط ملائکه شستشو داده می شود تا آلودگی آن زائل شود، و آنگاه قلبش را پر از ایمان می گردانند، (چنانکه امام باقر علیه السلام به ابو خالد کابلی فرمودند «وَاللَّهِ يَا أَبَا خَالِدٍ لَا يَجِبُنَا عَبْدٌ وَيَتَوَلَّانا حَتَّى

يَطَهِّرُ اللَّهُ قَلْبَهُ وَلَا يَطَهِّرُ اللَّهُ قَلْبَ عَبْدٍ حَتَّى يَسْلَمَ لَنَا» حب و ولایت ما به کسی داده نمی شود مگر اینکه قلبش پاک باشد، و قلبش پاک نمی شود مگر اینکه تسلیم ما باشد) و جبرئیل و ملک الموت به همراه ملائکه بر او نماز می خوانند، و با کفن بهشتی تجهیزش کرده و قبرش را وسیع می گردانند، و چراغهایی در قبرش قرار داده و دری از بهشت بر قبرش می گشایند، و پس از دوازده روز، او را به حظیره القدس (که جای مخصوصی است) منتقل می کنند که تا نفخه قیامت در آنجا خواهد ماند، سپس به دیدار پیامبر نائل آمده و در کنار حوض کوثر مقیم خواهد شد، که هم خود می آشامد و هم به دیگران می نوشاند و می تواند هزار نفر را شفاعت کند.

مذمت تارک زیارت سید الشهداء

در دسته ای از روایات نیز، کسی که بدون عذر زیارت حسین علیه السلام را ترک کند وارد مذمت شده است، مانند اینکه کسی که سیدالشهداء را زیارت نکند دین و ایمانش ناقص است و اگر هم داخل بهشت شود، در درجه پائین تری از مومنین قرار داشته^۱ و خودش

---

۱. «مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع مِنْ شَيْعَتِنَا كَانَ مُسَقَّصَ الْإِيمَانِ مُسَقَّصَ الدِّينِ وَإِنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ كَانَ دُونَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْجَنَّةِ»، کامل الزیارات، ص ۱۹۳

صاحب چیزی نیست، بلکه در بهشت مهمان دیگران خواهد بود؛ بلکه در همانجا اشاره شده که چنین کسی تنها گمان می کند که شیعه است لکن در حقیقت شیعه اهل بیت نیست، و حتی چنین کسی عاق پیامبر و اهل بیت شمرده شده و لذا برخی مانند مرحوم مجلسی فتوا به وجوب زیارت سیدالشهداء داده اند.

حقیقت زیارت

این زیارت که اینگونه به آن توصیه شده و چنین ثوابهایی برای آن در نظر گرفته شده، حقیقتاً چیست؟ اجمالاً می توان گفت مقصد زائر خداست، و به همین جهت است که اینقدر اهمیت دارد. ضمن اینکه در سائر عبادات مانند نماز و حج و... تقرب به خدا از طریق فروع است، لکن در زیارت از طریق اصل صراط یعنی امام تقرب حاصل می شود، و امام واسطه مستقیم به قرب خداست، لذا ظرفیت تقرب آنقدر بالاست که با هفتاد هزار حج برابری می کند.

گفتار
۲

حقیقت زیارت و آداب آن

متن پیش رو جلسه هشتم از سلسله مباحث
جناب حجت الاسلام والمسلمین میر باقری در
دهه اول محرم ۱۴۳۵ در حرم مطهر حضرت
فاطمه معصومه می باشد. ایشان در این جلسه با
بیان برخی از برکات زیارت امام حسین علیه
السلام، حقیقت زیارت را هجرت به سوی خدا
دانستند و تأکید کردند چنین هجرت بزرگی
آداب و شرایطی دارد که باید رعایت شود. ایشان
آشنایی با شؤون امام و این که امام يك حقیقت
همیشه زنده است را شرط لازم برای زیارت
دانستند و افزودند: زیارت تنها با تواضع تام
درمقابل امام، تبری از شیاطین و تطهیر از
رسوبات گناه به کمال خود می رسد.

یکی از رزق‌هایی که از برکت سیدالشهداء علیه السلام نصیب مومنین شده است، ثواب و آثار و برکات زیارت حضرت است که از پرفضیلت‌ترین مستحباتی است که حتی واجبات نیز چنین آثار و فضیلت‌هایی ندارند، حقیقت این زیارت چیست که اینگونه پر فضیلت است؟

شمه‌ای از برکات زیارت سید الشهداء

زیارت امام حسین علیه السلام در اوقات مختلف آثار و برکات فراوان دارد، مثلاً چنانکه روایت شده زیارت سیدالشهداء در شب نیمه شعبان، مصافحه با صدویست و چهار هزار پیامبر را برای زائر ممکن می‌سازد^۱، و برای درک معنی مصافحه باید توجه کرد که رسول اکرم به اصحابشان فرمودند اگر حالت خوش معنوی را که در نزد من دارید

---

۱. «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصَافِحَهُ مِائَةُ أَلْفِ نَبِيٍّ وَ أَرْبَعَةُ وَ عِشْرُونَ أَلْفَ نَبِيٍّ فَلْيُزِرْ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ع فِي النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ»، کامل الزیارات، ص ۱۸۰

حفظ کنید ملائکه با شما مصافحه خواهند کرد^۱، پس در کنار قبر سیدالشهداء چه حالت معنوی به زائر دست می‌دهد که تمام پیامبران با او مصافحه می‌کنند؛ و حتی در روز عرفه، تجلی خداوند و نظر رحمتش اول به زائرین سید الشهداء است و اهل عرفه در مرتبه دوم قرار دارند^۲، که البته این برکات بستگی به نحوه زیارت زائر دارد.

چیستی زیارت

مقصد و هدف نهائی زائر امام علیه السلام، در حقیقت خداوند متعال است، لکن از وادی ولایت امام عبور میکند، چراکه تنها راه تقرب به خداوند متعال بوده و همان صراط مستقیم به سوی خداست، و راههای دیگر هرگز به خداوند منتهی نمی‌شود، و دقت در آداب زیارت و عبارات زیارت، این نکته را روشن می‌سازد؛ زائر، زیارتش را با غسل که طهارت ظاهریست آغاز می‌کند، و باطنش را نیز با اذکار توحیدی که در اثناء غسل و حرکت به سمت زیارت ورد لب دارد، تطهیر

---

۱. «لَوْ تَدُومُونَ عَلَى الْحَالَةِ الَّتِي وَصَفْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِهَا لَصَافَحَتْكُمْ الْمَلَائِكَةُ»، کافی

ج ۲، ص ۴۲۴

۲. «إِنَّ اللَّهَ يَنْدُبُ بِالنَّظَرِ إِلَى زُورَارِ الْحُسَيْنِ ع - عَشِيَّةَ عَرَفَةَ قَبْلَ نَظَرِهِ إِلَى أَهْلِ

الْمَوْقِفِ»، وسائل، ج ۱۴، ص ۴۶۲

میکند، و با نام ویاد خدا و استعانت از حضرت حق حرکت به سوی وادی ولایت را آغاز می نماید و ثمره این استعانت و اتکال بر خداوند متعال اینست که اولا مغرور نمی شود و همه توفیقات را از خداوند می بیند، چرا که فرمود «گناهی که عاقبتش توبه باشد بهتر از عملی است که تو را به عجب بیاندازد»^۱ و ثانیاً می داند که راه برای زائر، تنها به مقدار تمسک و اتکال و اعتمادش به خداوند باز می شود، و با گفتن بسم الله که مرکز اسم اعظم است، از غیر خدا جدا شده و با اعتماد به خداوند، قدم در این راه می گذارد، زیرا زائر در حقیقت مهاجر الی الله است که از تمام دارائی های خود به سمت خدا کوچ میکند و یکی از مصادیق آیه شریفه «وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ» (نساء/ ۱۰۰) است.

یارت امام، عین توحید و تنها راه حرکت به سمت خداست، و هدف زائر در حقیقت زیارت خداست، بهمین جهت فرمود: زائر حسین علیه

---

۱. «سَيِّئَةُ سُوءُوكَ خَيْرٌ مِنْ حَسَنَةِ تَسْرُوكَ»، بحار، ج ۷۵، ص ۶۷

السلام مانند زائر خدا در فوق عرش است^۱، و امام نیز گرچه به تمام زائرین توجه میکند، لکن درها را بروی موحدین و کسانی که مقصودشان خداست باز می‌نماید.

زائر، آماده ابتلاء است

توکل و اتکا بر خدا در ابتدای حرکت به سمت زیارت بدین جهت است که این راه پر از دامهای شیطان و تهدیدات اوست، چنانکه هر قدم از مسیر جهاد و شهادت، تهدید است، حضرت علی علیه السلام به سالکین راه شهادت فرمودند «جمجمه تان را به خدا بسپارید»^۲، سیر در وادی ولایت نیز، پر از تهدیدها و ابتلائات است لذا حضرت به کسی که اعلام محبت ایشان را کرد فرمودند حال که ما را دوست داری باید خود را برای بلاهای مختلف آماده سازی^۳، زیرا محب همیشه مبتلاست، و مطابق آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى

---

۱. «مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عِشْرَتَ الْفَرَاتِ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ»، ثواب

الاعمال، ص ۸۵

۲. «أَعْرِ اللَّهَ جَمِجَمَتَكَ»، نهج البلاغه، خطبه ۱۱

۳. «فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: وَ اللَّهُ إِنِّي لَأُحِبُّكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ. قَالَ: فَاتَّخِذْ لِلْبَلَاءِ جُلْبَابًا»،

امالی طوسی، ص ۱۵۴

رَبِّكَ كَدْحًا» (انشقاق/ ۶) سیر به سوی خداوند متعال همیشه همراه بلاست، لذا فرمود انبیا که از همه موحدترند بلا کش ترین ها هستند و هر کس به آنها نزدیکتر باشد مبتلا تر است^۱؛ فراز و نشیب بیابان عشق دام بلاست، کجاست شیر دلی کز بلا نپرهیزد.

ضروریات اولیه زیارت

ورود به حرم آدابی دارد و بقولی میکده و حمام نیست که بدون مقدمات بتوان به آن وارد شد، باید اذن گرفت و چنانکه در اذن دخول آمده «اللهم انی وقف علی باب من ابواب بیوت نبیک» باید دانست که حرم اهل بیت، از بیوتی است که خداوند متعال در آیه کریمه «فِی بُیُوتٍ اِذْنُ اللّٰهِ اَنْ تُرْفَعَ وَ یُذْکَرَ فِیْهَا اَسْمُهُ» (نور/ ۳۶) برای ذکر خویش در آن اجازه داده و سقف این خانه ها عرش الهیست، و محل تجلی نور نبی اکرم است، که این نور اینقدر عظمت دارد که فرمود عرش خداوند از نور من خلق شده است^۲

زائر باید بداند که امام حاضر و غایب و زنده و مرده ندارد، و چنانکه

۱. «إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ»، کافی، ج ۲، ص ۲۵۲

۲. «فَتَقَى نُورِي فَخَلَقَ مِنْهُ الْعَرْشَ فَتَوَرَّ الْعَرْشُ مِنْ نُورِي»، بحار، ج ۲۵، ص ۱۶

امام رضا علیه السلام فرمودند مطابق آیه کریمه «وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسِرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ» (توبه/ ۱۰۵)، ناظر بر اعمال بوده و دائماً برای شیعیان خویش دعا می نماید^۱ مقام زائر را مشاهده کرده و کلام زائر و سلام او را شنیده و پاسخ می گوید، و اگر زائر بتواند در وادی ولایت سر کند، گوشش باز شده و کلام و جواب امام را خواهد شنید، و اگر هم به آن مرحله نرسد، چنانکه در اذن دخول آمده «و فتحت باب فهمی بلذیذ مناجاتهم» در نجوا و مناجات با امام همیشه به روی کمترین زائر هم گشوده است؛ این اذن دخول به حدی اهمیت دارد که به مقدار اذن داده شده به زائر به او حال داده شده و به اعماق وادی ولایت راه پیدا خواهد کرد، لذا در اذن دخول به زائر تعلیم داده شده که تمنای بهترین اجازه را داشته باشد «فاذن لی فی الدخول کافضل ما اذنت لاحد من اولیائک».

---

۱. «قُلْتُ لِلرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: ادْعُ اللَّهَ لِي وَ لِأَهْلِ بَيْتِي، فَقَالَ: «أَوْ لَسْتُ [۱] أَفْعَلُ؟ وَ اللَّهَ [۱]، إِنَّ أَعْمَالَكُمْ لَتُعْرَضُ عَلَى كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ». قَالَ [۱]: فَاسْتَعِظُمْتُ ذَلِكَ، فَقَالَ لِي: «أَمَا تَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسِرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ»، کافی، ج ۱، ص ۵۴۵

امام، باب حطه امت اسلام

خداوند به بنی اسرائیل دستور داد، با تواضع و خشوع کامل بسوی باب الله بیایند و با گفتن «حطه» تقاضای بخشش کنند تا گناهانشان آمرزیده شود «وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَ قُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ» (بقره/۵۸)، لذا حرکت به سوی باب الله باید با سجده و تواضع کامل بوده و کسی که میخواهد از باب الله وارد شود، باید در برابر آن تسلیم محض باشد؛ و چنانکه امام باقر علیه السلام فرمودند «نَحْنُ بَابُ حِطَّتِكُمْ» یعنی امامان و اهل بیت، به منزله باب حطه برای امت اسلامند، و همان دری هستند که موجب بخشش گناهان بوده و ورودی حرکت به سمت خدایند، و سلام به محضر آنان به منزله تسلیم در برابر باب الله است.

امام شوون فراوان دارد که تمام این شوون تحت عظمت و کبریای الاهیست، آنها محال معرفت خدا، و مساکن برکت خدا، و معادن حکمت خدا، حافظان سر خدا، و حاملان کتاب خدا و اوصیای نبی خدایند، و تمام این شوون دری به سوی توحید است، چنانکه امام سجاد فرمودند ما درهای خداوند هستیم که «نَحْنُ أَبْوَابُ اللَّهِ». لذا سلام زائر به هر شان امام، دری از همان شان، به سوی توحید به

رویش می‌گشاید، و اگر زائر بتواند آن را گشوده نگاه داشته و حالتش را با عدم تبعیت از خطوات شیطان حفظ کند، در زیارت بعد، با سلام به همان شوون درهای جدیدتری به رویش باز خواهد شد، و گاهی زائر با هر زیارت هزاران در توحید به رویش باز می‌شود، و این نکته تعادل زیارت با هفتاد هزار حج مقبول است.

تبری، رکن اساسی زیارت

برای نورانی شدن به انوار زیارت، ابتدا طهارت لازم است، زیرا شیطان به قلب و چشم انسان قفل و قید می‌زند و با آلوده کردن انسان او را به اسارت می‌کشاند، و راه نجات زائر از اسارت شیطان، تبری جستن از شیاطین انس و جن است، که با هر تبری قفلی از قفل‌های شیطان از قلب و چشم انسان باز می‌شود لذا تمام زیارات مشتمل بر تبریست و مانند بکاء، قلب و چشم انسان را شستشو داده و از صفات رذیله پاک می‌کند و استکبار نفس را از انسان دور می‌کند، و در مرحله دوم با دادن حیات قلب، او را آماده دریافت انوار توحیدی می‌نماید.

گفتار
۳

اقسام و آثار شفاعت
(طهارت، هدایت، استقامت، ترفیع)

متن پیش رو خلاصه‌ای از نهمین شب
سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین میرباقری در
محرم الحرام ۱۴۳۵ در حرم مطهر حضرت فاطمه
معصومه سلام الله علیها است. ایشان در این جلسه
به بیان رزق‌های استثنایی و ویژه‌ای که از مدخل
عبادت و مجاهدت عظیم سید الشهداء شامل
محبین می‌شود؛ پرداختند و رزق شفاعت خاصی
را که با عاشورا در دسترس محبین قرار گرفته است؛
توضیح دادند و اقسام این شفاعت‌ها را بیان کردند.

سخن در خصوص رزقهای خاص الهی بود که از طریق سید الشهداء و عاشورا نصیب مومنین و دوستان آنحضرت شده است، و به دو رزق بکاء و زیارت و فضیلتها و خواص و ویژگی های آنها اشاره شد.

شفاعت خاص امام حسین، رزقی عاشورائی

یکی از ارزاقی که با عبادت استثنائی سید الشهداء در کربلا و مجاهده آنحضرت در عاشورا شامل محبین آنحضرت شده است، رزق شفاعت خاص امام حسین علیه السلام است، که منشأ آن رحمت خاص و رحیمیه خداوند متعال است و اقسام مختلفی همچون شفاعت طهارت، شفاعت هدایت، شفاعت استقامت، شفاعت رفعت و ... داشته و همه انسانها غیر از چهارده معصوم ، حتی انبیاء و فرشتگان، بدان نیازمند و محتاجند، و این شفاعت شامل تک تک افراد در تمام عوالم اعم از دنیا و آخرت و برزخ و حس و خیال می شود.

شفاعت طهارت

گرچه مومن لا ابالی نیست، و از گناه لذت نمی برد، لکن گاهی لغزش هایی دارد که در قرآن داریم که «الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَ

الْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ» (نجم/ ۳۲) و چون سرشتش اهل گناه نیست، در همان حین ارتکاب هم پشیمان است که این پشیمانی اثر محبت اهل بیت و ایمان و توحید است و لذا ولایت اهل بیت، کفاره گناهان اوست. شرک بر دو گونه است، یک قسم آن غیر قابل بخشش است «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ» (نساء/ ۴۸) که همان دشمنی با اهل بیت است که در زیارت جامعه آمده است که «و من حاربکم مشرک»، و قسمی از آن مغفور و بخشودنی است^۱ که رگه های پنهانی غفلت و گناهان و ریا و عدم اخلاص هستند، لکن می توانند مانع باشند و گاهی چنان پنهانند که تشخیصشان از تشخیص مورچه سیاه بر سنگ سیاه در شب سیاه، سخت تر است^۲، لذا خداوند متعال در آیه کریمه «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا» (کهف/ ۱۱۰)، لقاء پروردگار را مشروط به عدم شرک کرده است، و به همین سبب فرموده اند که حتی یک گناه را هم نباید

۱. «يُرِيدُ مَحَمَّدَةَ النَّاسِ فَقَدْ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِ وَهُوَ شِرْكٌ مَغْفُورٌ»، بحار، ج ۶۹،

ص ۳۰۱

۲. «الْإِشْرَاكُ فِي النَّاسِ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ الثَّمَلِ عَلَى الْمِسْحِ الْأَسْوَدِ فِي اللَّيْلَةِ الْمُظْلِمَةِ»، تحف العقول، ص ۴۸۷

کوچک و کم شمرد^۱

همه غیر از چهارده معصوم، گرفتار شرک بوده و حتی پیامبران نیز ترک اولی دارند، مانند حضرت آدم علیه السلام با آن مقام و عصمت که پیامبر خدا و مسجود ملائک بود و اسماء الهی را از خداوند تعلیم دید، با خوردن از درخت ممنوعه هبوط کرد و از مقام خود تنزل پیدا کرد، و پس از دویست سال گریه توبه اش پذیرفته شد؛ چنانکه امام رضا علیه السلام فرمودند حقیقت این ترک اولی از حضرت آدم علیه السلام، چشم حسد داشتن به مقامات پنج تن بود^۲، و مطابق آیه کریمه «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ» (بقره/۳۷) تنها پس از تلقی و قبول کلمات (حقیقت پنج تن) خداوند توبه اش را پذیرفت؛ لذا هبوط و سقوط، دوری از ولایت اهل بیت، و تنها راه بازگشت و طهارت نیز قبول ولایت اهل بیت است، چنانکه امام صادق علیه السلام ذیل آیه شریفه «لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ

---

۱. «لَا تَسْتَصْغِرْنَ سَيِّئَةً تَعْمَلُ بِهَا»، بحار، ص ۷۵، ص ۱۹۸

۲. «فَطَرِ إِلَيْهِمْ بَعِينَ الْحَسَدِ وَ تَمَنَّى مَنَزِلَتَهُمْ فَتَسَلَّطَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ حَتَّى أَكَلَ مِنْ

الشَّجَرَةِ»، عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۳۰۷

عَمَّهْدًا» (مریم/۸۷) فرمودند هیچ کسی شفاعت نمی شود مگر اینکه اهل ولایت امیر المومنین علی علیه السلام باشد^۱، و چنانکه روشن است، معنی شفاعت طهارت این نیست که انسان را اغراء به گناه کند، بلکه مانند پاک کردن آلودگی های طفل شیرخوار توسط مادر مهربان است بدین معناست که اگر مومن زمین خورد و آلوده شد، امام علیه السلام با محبت و استغفار و سرمایه گذاری خود و تحمل سختیها و بلاها این آلودگی را پاک می نماید.

شفاعت هدایت

پس از شفاعت طهارت، نوبت به شفاعت هدایت می رسد، زیرا پاک شدن تنها کافی نیست، و انسانی که با شفاعت طهارت، پاک شده، باید با هدایت امام از وادی ظلمات و امواج فتنه ها و وسوسه های شیاطین انس و جن عبور کند، و عبور از این وادی ظلمانی تنها با شفاعت هدایت امام ممکن است، لذا امام حسین علیه السلام به فرشتگان و دسته های جن که برای یاری آنحضرت آمده بودند فرمودند این راهیست که خودم

---

۱. «قَالَ إِلَّا مَنْ دَانَ اللَّهَ بَوْلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَيِّمَةِ مِنْ بَعْدِهِ فَهُوَ الْعَهْدُ عِنْدَ

اللَّهِ»، کافی، ج ۱، ص ۴۳۱

باید بروم تا بتوانم محبینم را هدایت کنم^۱

این شفاعت نیز، مورد نیاز همه حتی ملائکه و انبیاست، و خوبان نیز نیازمند شفاعت هدایت امامند، چنانکه امام باقر علیه السلام به خادم خود فرمودند گمان مکن اینکه خود را پاک نگه داشته برای تو کافیت، و اگر افزاع روز قیامت برایت روشن می شد، می دیدی که هیچ کسی از اولین و آخرین نیست مگر اینکه محتاج شفاعت پیامبر اکرم است^۲، و این شفاعت نیز تمام عوالم و دنیا و آخرت را در بر میگیرد، چنانکه در زیارت روز شنبه پیامبر اکرم آمده است «الحمد لله الذی انقذنا بک من الشرک و الضلال».

شفاعت استقامت

قسم دیگر از شفاعت اهل بیت، شفاعت استقامت در راه است، بدین معنی که امام کمک می کند تا مومن بتواند در راهی که بدان هدایت شده ثابت قدم باشد، زیرا مومن به تنهایی در برابر شیطان کمر بسته ای که با لشکر صفات رذیله خود مانند حرص و حسد و رغبت به

۱. بحار، ج ۴۴، ص ۳۳۱

۲. «أَعْرَكَ أَنْ عَفَ بَطْنُكَ وَ فَرَجَكَ - أَمَا لَوْ قَدْ رَأَيْتَ أَفْزَاعَ الْقِيَامَةِ لَقَدْ احْتَجَجْتَ إِلَى

شَفَاعَةِ مُحَمَّدٍ»، بحار، ج ۸، ص ۳۸

دنیا، هجوم می آورد، نمی تواند مقاومت کند، و باید تکیه گاه محکم و استواری مانند امام داشته باشد، زیرا هیچ چیزی در امام تاثیر ندارد و امام به دلیل اتکال به خداوند محکم و استوارست، به همین جهت در زیارت غدیریه آمده است «اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ فَعَزَّزْتُ» و نیز امیرالمومنین فرمودند اگر تمام اقالیم هفتگانه با آنچه در زیر آنست را بمن بدهند تا پرکاهی را از دهان مورچه ای به ظلم بگیرم، هرگز چنین نخواهم کرد^۱، لذا مومنی که در طوفانهای سهمگین به امام تکیه کند، مانند کوه مقاوم است و هرگز تکان نمی خورد^۲، زیرا چنانکه در صلوات معروف شعبانیه که در جمال الاسبوع نقل شده، آمده است امام عصمة معتصمین است^۳

شفاعت ترفیع

شفاعت ترفیع قسمی دیگر از شفاعت اهل بیت است که مورد نیاز

۱. «وَاللَّهِ لَوْ أُعْطِيَ الْأَقَالِيمَ السَّبْعَةَ بِمَا تَحْتَ أَفْلَاكِهَا وَاسْتُرِقَّ قُطَانُهَا مُدْعِنَةً بِأَمْلَاكِهَا عَلَى أَنْ أَغْصَى اللَّهُ فِي نَمْلَةٍ أُسْلِبَهَا شَعِيرَةً فَأَلَوَكَهَا مَا قَبِلْتُ»، نهج البلاغه،

خطبه ۲۲۴

۲. «المومن كالجبل الراسخ، لا تحركه العواصف»

۳. جمال الاسبوع، ص ۴۰۶

مشتاقین خداست، زیرا مشتاق، با تمام توان حرکت می کند و از تمام سرمایه هایش در این راه استفاده می کند، حتی پس از تمام شدن سرمایه ها، خداوند او را مبتلا می کند تا با سرمایه ابتلا حرکت کند، لکن حتی پس از آن هم خود را اول راه می بیند، زیرا سرمایه ها و ابتلائات انسان برای این راه کافی نیست، انسان مشتاق از دنیا بزرگتر است، و نمی خواهد به دامن دنیا بازگردد، و از طرفی رسیدن به هدف نیز در توانش نیست، لذا محتاج شفاعت اهل بیت است تا او را به مقصدش برسانند، این شفاعت نیز تمام عوالم را دربر میگیرد، و همه حتی پیامبر اولوالعزمی مانند ابراهیم علیه السلام به آن نیازمندند، زیرا حضرت ابراهیم انسان بلاکشی بود که میخواست با بلای الهی پیشرفت کند، لکن حتی با حاضر شدن برای قربانی کردن فرزندش نیز به مقصود نرسید، و تنها با سیر در وادی عاشورا و شفاعت سیدالشهداء بود که حرکت بسوی خداوند برایش امکان پذیر شد، چنانکه در روایت امام صادق ذیل آیه شریفه «وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا» (بقره/۱۲۴) فرمودند کلماتی که ابراهیم علیه السلام آنها را به انتها رساند حقیقت وجود

خمس طیبه بود، که همان کلماتی بود که آدم علیه السلام از خداوند متعال تلقی کرد^۱

شفاعت مومن از دیگران

مومنی که مورد شفاعت اهل بیت قرار بگیرد، هم خودش پاک شده و استقامت در راه پیدا کرده و ترفیع پیدا میکند، و هم در مرتبه خویش داری تمام شفاعت‌های اهل بیت خواهد شد، زیرا به مقام محمود رسیده و جزو شافعیین قرار خواهد گرفت، هم نور امام در وجودش می‌آید و هم منتشر کننده نور امام است و این از ارزاق خاص عاشورا است، زیرا کسی که به عاشورا گره خورد، هم موجب طهارت دیگران شده و آنها را پاک می‌کند و هم سخن و عمل و صلح و دشمنی اش نور بوده و موجب هدایت است، لذا دیدارش موجب تذکر و به یاد آوردن خداست^۲.

---

۱. «سَأَلَتْهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ مَا هَذِهِ الْكَلِمَاتُ قَالَ هِيَ الْكَلِمَاتُ الَّتِي تَلَقَّاها آدَمُ مِنْ رَبِّهِ فَتَابَ عَلَيْهِ»، بحار، ج ۲۴، ص

۲. «يَذْكُرْكُمْ اللَّهُ رُؤْيَاهُ»، کافی، ج ۱، ص ۳۹